

Nick Ramsay AC
Cadeirydd, Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

21 Chwefror 2017

Annwyl Mr Ramsay,

DULL STRATEGOL CYNGHORAU O GYNHYRCHU INCWM A CHODI TÂL

Roeddwn yn bresennol yn y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar 6 Chwefror i roi tystiolaeth ar "ddull strategol cyngorau o gynhyrchu incwm a chodi tâl".

Cytunais i ddarparu enghreifftiau o sefyllfaoedd yn Lloegr lle mae awdurdodau lleol wedi mabwysiadu dull newydd o greu cwmnïau masnachu i gynhyrchu incwm.

Mae'r atodiad i'r llythyr hwn yn cynnwys rhai enghreifftiau.

Efallai y bydd aelodau'r Pwyllgor hefyd yn dymuno nodi'r adroddiadau gan y Gymdeithas Llywodraeth Leol sy'n cynnwys enghreifftiau o'r ffyrdd y mae awdurdodau yn Lloegr yn defnyddio'r pŵer cymhwysedd cyffredinol i adeiladu ar yr arloesi sydd eisoes yn digwydd yn eu hardaloedd, a'i ymestyn. Mae'r adroddiadau ar gael yn:

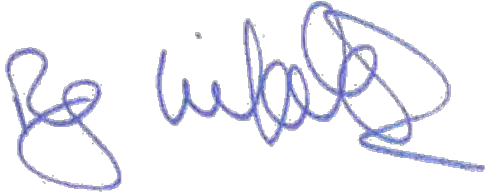
http://www.local.gov.uk/c/document_library/get_file?uuid=83fe251c-d96e-44e0-ab41-224bb0cdcf0e&groupId=10180

http://www.local.gov.uk/c/document_library/get_file?uuid=f5a54dc8-6fb5-4790-9c40-b4cdbeee98e2&groupId=10180

Gobeithio bod yr wybodaeth hon o ddefnydd i'r Pwyllgor.

Yn gywir

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Reg Kilpatrick', written in a cursive style.

REG KILPATRICK

Cyfarwyddwr Llywodraeth Leol /
Director for Local Government

Enghreifftiau o gwmnïau masnachu a sefydlwyd gan awdurdodau lleol yn Lloegr

Mae cwmni masnachu llywodraeth leol (LATC) yn gorff sy'n rhydd i weithredu fel cwmni masnachol ond mae'n parhau i fod yn eiddo'n gyfan-gwbl i'r awdurdod lleol.

Isod, ceir enghreifftiau o LATCs a sefydlwyd gan awdurdodau lleol yn Lloegr. Mae'r rhestr yn seiliedig ar wybodaeth a gyhoeddwyd ac ni fwriadwyd iddi fod yn rhestr gyflawn. Diben yr enghreifftiau yw rhoi syniad o'r meysydd lle darperir y gwasanaethau a'r modelau sydd ar waith yn Lloegr. Un o nodweddion mentrau o'r fath yw eu bod i adlewyrchu anghenion ac amcanion yr awdurdod dan sylw, a fydd yn amrywio o le i le. Mae'n bosibl na fyddai'r arferion da sydd ar waith mewn un ardal yn diwallu anghenion ac amgylchiadau ardal arall.

GOFAL CYMDEITHASOL

Mae **Tricuro** yn LATC gofal cymdeithasol trawsffiniol sy'n eiddo ar y cyd i **gyngorau Dorset, Bournemouth a Poole**. Mae ei wasanaethau'n cynnwys gofal preswyl, gwasanaethau dydd ac arlwy. Mae'n gweithredu ar gyllideb o fwy na £38m ac mae ganddo 1,200 o staff.

Cyngor sir Essex oedd yr awdurdod lleol cyntaf i sefydlu gwasanaeth masnachol yn canolbwyntio ar ofal cymdeithasol, a hynny yn 2009. Mae'r gwasanaeth bellach yn gwmni annibynnol, sef **ECL**. Deëllir ei fod wedi gwneud elw o £3-3.5 miliwn y llynedd, ac ail-fuddsoddwyd yr elw hwnnw yn y gwasanaeth.

Mae **NorseCare** yn ddarparwr cartrefi gofal. Mae'n debyg mai hwn yw'r LATC mwyaf yn Lloegr a bod ei drosiant blynyddol yn fwy na £250 miliwn. **Cyngor sir Norfolk** sy'n berchen arno ac mae'n rhan o Norse Group, sy'n dwyn ynghyd tri chwmni masnachu awdurdod lleol sy'n ymdrin â: rheoli cyfleusterau; gwasanaethau ymgynghori ar ddylunio a rheoli eiddo; a darparu cartrefi gofal preswyl a chynlluniau 'tai â gofal'.

TAI

Mae **Kingstown Works Limited (KWL)** yn LATC sy'n cyflenwi gwaith cynnal a chadw ac atgyweirio adeiladau i **Gyngor Dinas Hull**. Mae hefyd yn masnachu â chynghorau lleol a chymdeithasau tai eraill. Cafodd ei greu yn 2006 ac mae'n cyflogi 390 o bobl leol.

Sefydlodd **Cyngor Thurrock** gwmni oedd yn eiddo'n gyfan-gwbl iddo, sef **Gloriana Thurrock Ltd**, i adeiladu tua 1,000 o gartrefi newydd dros y pum mlynedd nesaf.

Sefydlwyd **Ermine Street Housing** gan **Gyngor Dosbarth De Swydd Gaergrawnt** yn 2014. Mae'r cwmni bellach yn berchen ar 34 eiddo sy'n werth cyfanswm o £7 miliwn. Mae'n darparu cartrefi i bobl sy'n methu cael tenantiaeth tai fforddiadwy.

Mae **NABCEL** yn gwmni sy'n eiddo'n gyfan-gwbl i **Gyngor Bwrdeistref Nuneaton a Bedworth**. Mae'r cyngor yn prynu eiddo ac yna'n eu prydlesu i NABCEL, sy'n eu gosod ar rent ar gyfraddau'r farchnad.

PRIFFYRDD

Mae **CORMAC** yn gwmni masnachol sy'n eiddo'n gyfan-gwbl i **Gyngor Cernyw**. Mae'r rhan fwyaf o'i waith yn ymwneud â chynnal ac adeiladu priffyrdd. Mae hefyd yn rheoli cwmni cyd-fentro 10 mlynedd sy'n gyfrifol am wasanaethau rheoli priffyrdd a rheoli fflyd ar gyfer Cyngor Swydd Nottingham.

GWASANAETHAU ERAILL

Mae **Solutions Six** yn eiddo'n gyfan-gwbl i **Gyngor Stockport**. Mae'n darparu amrywiaeth eang o wasanaethau, o reoli cyfleusterau (gan gynnwys arlwy) i reoli gwastraff a phriffyrdd. Fe'i ffurfiwyd yn 2006 ac mae ei drosiant presennol yn £40 miliwn.

Mae gan **Gyngor Swydd Caint** nifer o gwmnïau masnachu, gan gynnwys **KCC Commercial Services Kent Ltd**. Mae'r cwmnïau hyn yn darparu amrywiaeth eang o wasanaethau, gan gynnwys gwasanaethau cyfreithiol, offer swyddfa, glanhau, cymorth swyddfa a chaffael ynni.

Mae **Cyngor Dosbarth Sevenoaks** yn berchen ar fuddsoddiadau sylweddol yn Swanley. Prynwyd yr eiddo, garej a siop hwylus ar y stryd fawr am £2.45 miliwn. Ar hyn o bryd, mae'r eiddo'n cael ei osod i'r Co-operative Group ar brydles 15 mlynedd.